EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 4.6.2021
COM(2021) 303 final

2018/0152 (COD)

KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklan 6 kohdan mukaisesti

neuvoston vahvistamasta kannasta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 767/2008, (EY) N:o 810/2009, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1860, (EU) 2018/1861, (EU) 2019/817 ja (EU) 2019/1896 muuttamisesta ja neuvoston päätösten 2004/512/EY ja 2008/633/YOS kumoamisesta viisumitietojärjestelmän uudistamiseksi annettavan asetuksen sekä asetusten (EU) 603/2013, 2016/794, 2018/1862, 2019/816 ja 2019/818 muuttamisesta viisumitietojärjestelmän tarkoituksia varten tapahtuvan muihin EU:n tietojärjestelmiin pääsyn edellytysten osalta annettavan asetuksen hyväksymiseksi

2018/0152 (COD)

KOMISSION TIEDONANTO
EUROOPAN PARLAMENTILLE

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklan 6 kohdan mukaisesti

neuvoston vahvistamasta kannasta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 767/2008, (EY) N:o 810/2009, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1860, (EU) 2018/1861, (EU) 2019/817 ja (EU) 2019/1896 muuttamisesta ja neuvoston päätösten 2004/512/EY ja 2008/633/YOS kumoamisesta viisumitietojärjestelmän uudistamiseksi annettavan asetuksen sekä asetusten (EU) 603/2013, 2016/794, 2018/1862, 2019/816 ja 2019/818 muuttamisesta viisumitietojärjestelmän tarkoituksia varten tapahtuvan muihin EU:n tietojärjestelmiin pääsyn edellytysten osalta annettavan asetuksen hyväksymiseksi

1. TAUSTA

Päivä, jona ehdotus on toimitettu Euroopan parlamentille ja neuvostolle (asiakirja COM(2018) 302 final – 2018/0152 COD):	16. toukokuuta 2018
Päivä, jona Euroopan talous- ja sosiaalikomitea on antanut lausuntonsa:	19. syyskuuta 2018
Päivä, jona Euroopan tietosuojavaltuutettu on antanut lausuntonsa:	12. joulukuuta 2018
Päivä, jona Euroopan parlamentti on vahvistanut ensimmäisen käsittelyn kantansa:	13. maaliskuuta 2019
Päivä, jona neuvoston kanta on vahvistettu:	27. toukokuuta 2021

2. KOMISSION EHDOTUKSEN TAVOITE

Tämän ehdotuksen erityisenä tavoitteena on

(1) helpottaa viisumihakemusmenettelyä;

(2) helpottaa ja vahvistaa tarkastuksia ulkorajojen ylityspaikoissa ja jäsenvaltioiden alueella;

(3) parantaa Schengen-alueen sisäistä turvallisuutta helpottamalla jäsenvaltioiden välistä tietojenvaihtoa kolmansien maiden kansalaisista, joilla on pitkäaikaiseen oleskeluun oikeuttava viisumi tai oleskelulupa.

Tämän ohella pyritään saavuttamaan seuraavat lisätavoitteet:

(4) helpottaa maahanmuutto- ja lainvalvontaviranomaisten suorittamaa kolmansien maiden kansalaisten henkilöllisyyden toteamista jäsenvaltion alueella;

(5) helpottaa kadonneiden henkilöiden tunnistamista;

(6) auttaa prosessissa, jonka tavoitteena on tunnistaa ja palauttaa henkilöt, jotka eivät (enää) täytä jäsenvaltioiden alueelle tuloa, siellä oleskelua tai asumista koskevia edellytyksiä;

(7) auttaa lainvalvontaviranomaisia pääsemään lyhytaikaisten viisumien hakijoita ja haltijoita koskeviin tietoihin (mikä on jo mahdollista nykyisten sääntöjen perusteella) ja laajentaa tietoihin pääsy koskemaan pitkäaikaisten viisumien ja oleskelulupien haltijoita, kun se on tarpeen vakavan rikollisuuden ja terrorismin ehkäisemiseksi, tutkimiseksi, havaitsemiseksi tai niistä syytteeseen asettamiseksi, varmistaen samalla korkeatasoinen tietosuoja ja yksityisyyden suoja;

(8) kerätä tilastoja, joilla tuetaan näyttöön perustuvaa Euroopan unionin muuttoliikepolitiikkaa.

3. HUOMAUTUKSET NEUVOSTON KANNASTA

Ensimmäisessä käsittelyssä vahvistettu neuvoston kanta kuvastaa täysin Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission kolmikantaneuvotteluissa 16. joulukuuta 2020 saavutettua yhteisymmärrystä.

Yhteisymmärrystekstissä säilytetään komission ehdottamat olennaiset seikat ja uudistukset, joista osaan tehdään joitakin muutoksia, kuten jäljempänä esitetään.

Muista tietojärjestelmistä tehtävien automaattisten hakujen osalta Euroopan parlamentti ja neuvosto pitkälti hyväksyivät komission ehdottaman luettelon tietokannoista[1], joihin viisumitietojärjestelmä (VIS) tekee hakuja, tosin joihinkin niistä liitettiin ehtoja ja lisäsuojatoimia. Osumien manuaalisesta todentamisesta ja jatkotoimista annetaan tarkempia säännöksiä, jotka osoitetaan eri viranomaisille osuman tuottaneiden tietojen lähteen ja arkaluonteisuuden mukaan. Hakuja ja todentamisia koskevat yksityiskohtaiset säännöt määritellään delegoidussa säädöksessä. Useilla muiden muutosten vuoksi tehtävillä muutoksilla saatetaan hakujen kohteena olevia tietojärjestelmiä koskevat säädökset kaikilta osin automaattisia hakuja koskevien uusien säännösten mukaisiksi.

Pitkäaikaiset viisumit ja oleskeluluvat kirjataan viisumitietojärjestelmään, ja muissa tietojärjestelmissä tehdään niihin kohdistuvia automaattisia hakuja jo hakemusta jätettäessä eikä vasta sen jälkeen, kun viisumi on myönnetty. Lisäksi rajoitetaan tiettyjen viranomaisten pääsyoikeuksia sellaisten henkilöiden tietoihin, joilla on ollut oleskelulupa yli kymmenen vuoden ajan.

Biometriikan osalta Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyivät ehdotuksen alaikäisten sormenjälkien ottamisen alaikärajan alentamisesta 12 vuodesta 6 vuoteen mutta ottivat käyttöön myös sormenjälkien ottamisen yläikärajan, joka on 75 vuotta. Samalla otetaan käyttöön useita lasten biometrisiä tunnisteita koskevia suojatoimia ja pääsyrajoituksia. Reaaliaikaiset kasvokuvat tallennetaan viisumitietojärjestelmään, ja niitä käytetään biometristen tunnisteiden vertailuun, myös henkilöllisyyden todentamiseen tai henkilöiden tunnistamiseen tekemällä viisumitietojärjestelmässä hakuja tietyin edellytyksin ja tiukoin suojatoimin.

Viisumitietojärjestelmään sisällytetään erityiset riski-indikaattorit automaattisena mekanismina, jonka avulla arvioidaan kaikki lyhytaikaista viisumia koskevat hakemukset.

[1] Rajanylitystietojärjestelmä (EES), Euroopan matkustustieto- ja -lupajärjestelmä (ETIAS), mukaan lukien ETIAS-seurantalista, Schengenin tietojärjestelmä (SIS), Eurodac, kolmansien maiden kansalaisia koskeva eurooppalainen rikosrekisteritietojärjestelmä (ECRIS-TCN), Europolin tiedot sekä Interpolin varastettujen ja kadonneiden matkustusasiakirjojen tietokanta (SLTD) ja TDAWN-tietokanta (Travel Documents Associated with Notices).

Näitä erityisiä riski-indikaattoreita koskevat menettelyt ja hallintorakenne mukautetaan Euroopan matkustustieto- ja -lupajärjestelmän (ETIAS) seulontasääntöihin ja niitä koskeviin menettelyihin ja hallintorakenteeseen[2].

Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyivät viisumien ja oleskelulupien tarkastamiseen viisumitietojärjestelmästä tarkoitettua liikenteenharjoittajien yhdyskäytävää koskevat säännökset. Liikenteenharjoittajien edellytetään ilmoittavan matkustajille, joilta evätään pääsy liikennevälineeseen, miten he voivat pyytää pääsyä viisumitietojärjestelmän tietoihin. Poikkeusta näistä säännöksistä sovelletaan ensimmäisten 18 kuukauden ajan soveltamisen alkamisesta ryhmiä linja-autolla maanteitse kuljettaviin liikenteenharjoittajiin.

Viisumitietojärjestelmän perustamisesta tehdyn päätöksen[3] säännökset on sisällytetty viisumitietojärjestelmää koskevaan asetukseen. Voimassaolevat tietosuojasäännökset on mukautettu vastaaviin viimeaikaisiin säädöksiin ja tietosuojaa koskevaan yleiseen sääntelykehykseen.

Yhteisymmärrykseen sisältyy myös säännöksiä muutetun asetuksen soveltamisesta vuoden 2023 loppuun mennessä sekä tehostetusta seurannasta ja raportoinnista kehitysvaiheessa.

Komissio tuki kolmikantaneuvotteluissa saavutettua yhteisymmärrystä. Parannettu viisumitietojärjestelmä, rajanylitystietojärjestelmä ja ETIAS luovat yhdessä perustan EU:n ulkorajojen paremmalle valvonnalle ja parantavat kaikkien eurooppalaisten rajavalvonta-, muuttoliike-, turvallisuus- ja oikeusjärjestelmien yhteentoimivuutta. Näin ollen yhteisymmärrys edistää merkittävästi tavoitetta saada kaikki uudet ja parannetut tietojärjestelmät toimintavalmiiksi ja täysin yhteentoimiviksi vuoden 2023 loppuun mennessä.

4. PÄÄTELMÄ

Komissio hyväksyy neuvoston kannan.

[2] Asetuksen (EU) 2018/1240 33 artikla.

[3] Neuvoston päätös 2004/512/EY.